

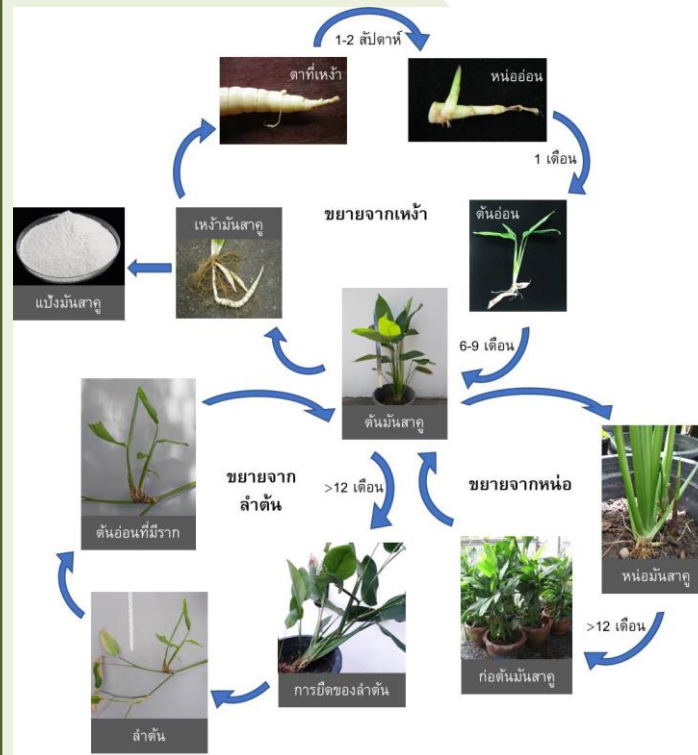
มันสำคูล หรือ สาकुวิลาศ

ไม้ล้มลุกมีอายุอยู่ได้หลายฤดู ต้นสูง 30-130 ซม. ใบรูปไข่ ขอบใบขนาน ก้านใบที่หุ้มลำต้น ยาว 1-8 ซม. บางครั้ง มีการพองออก 0.2-1.8 ซม. ก้านใบยาว 3.5-20 ซม. ดอก เป็นช่อแผด ดอกส่วนใหญ่เป็นดอกผสมตัวเอง ก้านดอก ย่อยยาว 2.3-5.5 ซม. กลีบเลี้ยงสีเขียว กลีบดอกสีขาว เกสรเพศผู้เป็นหมันสีขาว 2 อันนอก รังไข่มีขนหนาแน่น หรือไม่ค่อยมีขน ผลทรงกลม สีเขียวหรือมีสีน้ำตาลอมแดง เปลือกผลแข็งแห้งแตก (capsule) เมล็ดขนาดเล็ก สีแดง น้ำตาล ผิวหยาบ มี 3 พู เมล็ดมีความงอกต่ำและไม่ค่อย ติด พบการออกดอกช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม

การปลูกเลี้ยงและขยายพันธุ์

เจริญเติบโตในสภาพดินร่วนหรือร่วนปนทรายที่ระบายน้ำ ได้ดี ทนทานต่อสภาพร่มเงาถึง 50% ขยายพันธุ์โดยใช้ ส่วนปลายของเหง้า หน่ออ่อน หรือข้อที่ลำต้น การเก็บ เกี้ยวผลผลิตหรือเหง้าเมื่ออายุตั้งแต่ 8-9 เดือนขึ้นไป ทำให้ ได้ผลผลิตสูงสุดซึ่งหัวจะมีแป้งและกากใยเหนียวเหมาะที่จะ นำมาผลิตแป้ง

ต้นมันสำคูลนั้นมีการเพาะปลูกเป็นเพียงพืชสวนครัวขนาดเล็ก หรือเป็นพืชรองสำหรับนำมาใช้ประกอบอาหารในครัวเรือน ทำให้พืชชนิดนี้ถูกลดบทบาทความสำคัญลง

การอนุรักษ์

การอนุรักษ์เชื้อพันธุกรรมมันสำคูลใน สภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามสภาพ ธรรมชาติ (*ex situ* conservation) สามารถอนุรักษ์รูปแบบสภาพแปลง รวบรวมพันธุ์ (*field* conservation) หรือ สวนพฤกษศาสตร์ (*botanical garden*) และการอนุรักษ์เนื้อเยื่อใน สภาพปลอดเชื้อ (*in vitro* conservation) MS ที่เติม BA 6.0 mg/l

การใช้ประโยชน์

แป้งที่ผลิตจากมันสำคูล (Arrowroot) ถือเป็นแหล่ง คาร์โบไฮเดรตทางเลือกหนึ่ง ซึ่งเป็นแป้งมีคุณสมบัติที่ดี เนื่องจากมีค่าดัชนีน้ำตาล หรือ glycemic index (IG) ต่ำ เหมาะสำหรับทำเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ ทำให้แป้งมีราคา สูงในตลาดโลก

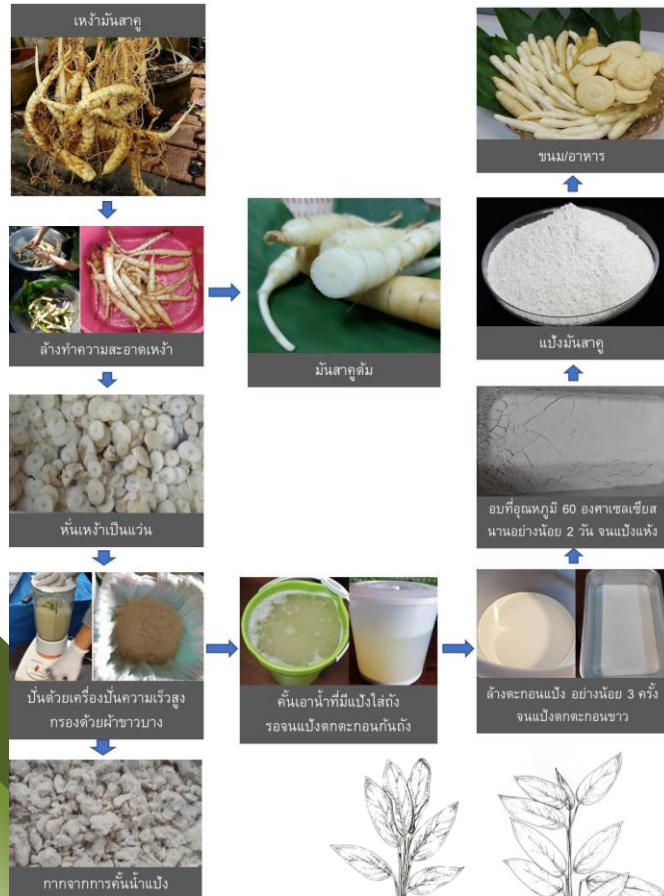
งานวิจัยมันสำคูล

ผลิตภัณฑ์จากมันสำคูล

การสกัดแป้งมันสำคูล

การสกัดแป้งจากเหง้ามันสำคูลด้วยน้ำต้อง
เลือกใช้เหง้ามันสำคูลที่มีอายุตั้งแต่ 8-9 เดือนขึ้นไป
เพื่อให้แป้งและกากใยเหนียวเหมาะที่จะนำมาผลิตแป้ง

สถานที่ติดต่อ

สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ
กลุ่มวิจัยพัฒนาอาหารเชื้อพันธุ์พืชและจุลินทรีย์

อาคารทรัพยากรพันธุกรรมพืชสิรินธร
ถ.รังสิต - นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110
โทรศัพท์ 0 2904 6885-95 ต่อ 129, 130
โทรสาร 0 2904 6885-95 ต่อ 555
e-mail: genebank.doa@gmail.com

มันสำคูล

Arrowroot หรือ
West Indian arrowroot
(*Maranta arundinacea* L.)

คณะผู้จัดทำ

สุพินญา บุญมานพ
พัชร ปิริยะวินิตร
ปาริฉัตร สังข์สะอาด
พัฒนันรี รัชชกิต

